

prinesla kraljeviču. In kadar ga je pustil na tla, je tu zopet stala kraljična. In ko je potem prišel coprnik, ter jo zagledal, zaiskrile so se mu od jeze oči in tresk! drugi železni obroč je počil na njem, ter odletel. Zagodrnjal je, ter odpeljal kraljično iz dvorane.

Tisti dan je bilo vse ravno tako, kakor včeraj. Po večerji je coprnik zopet pripeljal kraljično, je pogledal srepro kraljeviču v oči, ter porogljivo omenil: „Bomo že videli, če me uženeš, zmagaš li-ti ali jaz!“ In po teh besedah je odšel. Zato so se danes potrudili vsi tem bolj, da preženejo spanec. Še celo vsesti niso hoteli, marveč so mislili vso noč ostati po koncu. A zaman! Kakor bi jim bilo narejeno: drug za drugim je hodé zaspal in kraljična jim je vender zbežala.

V jutro se je najpoprej prebudil kraljevič, in ko ni videl kraljične, je zdramil bistrovidca: „Haló, vstani, bistrovidec! Poglej, kje je kraljična!“

Bistrovidec je dolgo gledal vunkaj: „Oh gospod“, je dejal, „daleč je, daleč! Tri sto milj odtod je črno morje, sredi tega morja na dnu leži školjka, v tej je zlat prstan — in ta prstan je ona! Toda ne skrbite za to, vzlic temu jo dobimo. Ali danes mora dolgin privzeti tudi širokina, bova ga potrebovala.“

Dolgin je torej vzela na eno ramo bistrovidca, na drugo širokina, se je nategnil, ter šel — vsak korak 30 milj. In ko so prišli k črnemu morju, mu je kazal bistrovidec, kam mora po to školjko poseči. Dolgin je iztegoval roko, kolikor je mogel, toda do dna vender ni mogel doseči.

„Počakajta tovariša, le na malo počakajta, pomorem vama takoj“, je dejal širokin, ter se napihnil, kolikor je le mogel. Potem se je položil na breg, ter pil. V malo trenutkih je voda toliko upadla, da je dolgin čisto lahko dosegel do dna ter izvlekel iz morja školjko. Izvzel je iz nje prstan, potem oprtil tovariša, ter hitel nazaj. Ali potoma mu je bilo vender sitno s širokinom bežati, kajti ta je imel polovico morja v sebi. Zato ga je stresel v neki široki dolini raz hrbet na tla. Počilo je, kakor bi veliko napolnjeno vrečo raz stolp pustil na tla in v tem hipu je bila vsa dolina pod vodo, kakor veliko jezero. Širokin sam je iz njega komaj izkobacal.

Med tem pa je bilo v gradu kraljeviču že mučno. Jutranja zarja se je jela prikazovati za gorami in služabniki se še niso vračali. In čem ognjevitejši žarki so se prikazovali na nebu, tem večji je bil njegov strah, mrtvaški pot mu je vdarjal na čelo. Kmalu se je prikazalo solnce na izhodu kot tanka žareča prožica — in v tem so se razletela vrata in na pragu je stal coprnik, ter se oziral okoli po dvorani. Ko je videl, da ondi ni kraljice, se je strahovito zakrohotal, ter stopil v dvorano. Ali v tem hipu — cink! — okno je zdrobilo na kose in zlat prstan je padel na tla in v istem hipu je tu stala zopet kraljična. Bistrovidec, ko je videl na poti, kaj se godi v gradu in v koliki nevarnosti je njegov gospod, je to

rekel dolginu. Dolgin je napravil korak, ter vrgel prstan skozi okno v dvorano. Coprnik je od jeze zarjovel, da se je grad stresel in v tem — resk! — tretji železni obroč je počil na njem, ter odletel, coprnik se je spremenil v črnega gavrana, ter odletel skozi razbito okno vun.

In takoj je izpregovorila krasna mladenka, ter zahvaljevala kraljeviča za rešitev, zardevala je, kakor rožica. In v gradu ter okoli gradu je namah vse oživelo: tisti, ki je držal v veži potegnjeni meč, je ž njim zamahnil po zraku, da je zažvižgalo, potem pa ga je vtaknil v nožnico; tisti, ki se je spodtaknil ob prag, je padel na tla, a takoj je zopet skočil po koncu, ter se prijel za nos, ali ga ima še celega; oni, ki je sedel pod dimnikom, je vtaknil grižlje v usta, ter jedel dalje. In tako je vsak dovršil, kar je pričel in kjer je prenehal. V konjušnicah so veselo cepetali in rezgetali konji, drevesa okoli grada so zazelenela kakor zimzelen, na travnikih je bilo vse polno pisane cvetja, visoko v zraku je gostolel škrjanček in v bistri reki so švigale trume drobnih živahnih ribic. Povsod je bilo živo, povsod veselo!

Med tem se je zbralo veliko gospode v dvorano, kjer je bil kraljevič in vsi so mu zahvaljevali za rešitev. Ali on je dejal: „Mene nimate za kaj zahvaljevati; ako bi ne bilo mojih zvestih služabnikov: dolgina, širokina in bistrovidca, potem bi bil tudi jaz okamenel, kakor ste vi.“

Takoj potem se je napotil domov k očetu, staremu kralju, s svojo nevesto, ter s svojima služabnikoma dolginom in bistrovidcem, in vsa ona osvobodjena gospoda ga je spremljala. Potoma so srečali širokina, ter ga vzeli seboj.

Stari kralj je jokal veselja, da se je njegovemu sinu tako ugodno izteklo. Menil je, da ga že ne bo več nazaj. Kmalu potem je bila hrupna ženitnina, tri tedne je trajala. Vsa gospoda, ki jo je kraljevič rešil, je bila povabljena. Ko je bilo po ženitovanju, so se zglasili dolgin, širokin in bistrovidec pri mlademu kralju po slovo, češ, da pojdejo zopet v svet iskat dela. Mladi kralj jih je pregovarjal, naj le ostanejo pri njem. „Vse vam dam, česar boste do smrti potrebovali, nič vam ne bo treba delati!“ Toda njim ni ugajalo tako brezdelno življenje, poslovili so se od njega, ter so vender odšli in doslej se skitajo, bogve, kje po svetu.

Poslovenil — I.

— Osebne vesti. Računski revident pri višjem sodišču v Gradcu, gosp. Matevž Trobec, je dobil naslov in značaj računskega svetnika. — Deželnosodni svetnik v Ložu, gospod Aleksander Ravnihar, je premeščen v Litijo, sodni pristav v Ilirski Bistrici, gosp. Josip Pelegrini, pa je imenovan okrajnim sodnikom v Ložu.

— **Slovensko gledališče.** Nova sezona se je otvorila minolo soboto. Doslej so bile tri predstave. Dvakrat se je uprizorila ljudska igra „Gospod Jakob“, jedenkrat pa veseloigra „Madame Sans-Gêne“. Obe igri sta jako dobro uspeli. Slovensko gledališče je letos pridobilo nekaj prav dobrih novih moči.

— **Občina Cerknica proti obstrukciji.** V zadnji seji občinskega odbora cerkniškega je bila soglasno sklenjena ta-le resolucija: „Občinski zastop v Cerknici izreka soglasno, da so oni poslanci, kateri so pod vodstvom dr. Šusteršiča s svojim surovim razgrajanjem onemogočili zasedanje deželnega zbora, storili neoprostljiv zločin nad našim ubogim narodom ter preklinja usodo, katera je omogočila, da so taki ljudje postali zastopniki ljudstva. Občinski zastop protestira proti lažnjivemu poročilu časopisa „Die Information“ da se naše ljudstvo strinja s politiko dr. Šusteršiča in pribija, da nobeden razsoden mož te občine ne odobrava vnebovpijočega početja dr. Šusteršiča in njegovih pajdašev.“

— **Razstava grozdja in sadja v Krškem** bo dne 13. in 14. oktobra. Spojena bo s poskušališčem domačih vin.

— **Iztirjavanje potresnega posojila.** Finančni erar iztirjava sedaj zaostale obroke potresnega posojila eksekutivnim potom. To je silen udarec za prizadete kroge, posebno še za hišne posestnike. Ti so doposlali vladi peticijo, s katero prosijo, naj se prekliče izdana eksekutivna prodaja in naj se jim plačilni roki podaljšajo oziroma dolg odpiše. Tudi mesto ljubljansko kot tako je zadela podobna nesreča. Vlada je namreč odbila prošnjo mestne občine za odpis potresnega posojila. Obč. svet je vsled tega sklenil, poslati v tej zadevi posebno deputacijo na cesarja. Če se ne izposluje odpis, je deficit neizogiben in sicer bržkone tak deficit, da bo v njega pokritje celo treba doklade zvišati.

— **Prestop k protestantizmu.** V četrtek teden se je v Jesenicah na Gorenjskem primeril slučaj, ki zasluži občno pozornost, zlasti pa pozornost cerkvenih in vladnih krogov. Ta dan so namreč prestopile kar štiri družine, ki štejejo skupaj 18 duš, k protestantizmu. Pri tem je posebno uvaževati, da sta dve teh družin slovenski, namreč družina čevljarskega mojstra Trojarja in družina tovarniškega uslužbenca Modreta. Drugi dve družini sta nemški. Če je na nemški družini morda uplivala agitacija „Proč od Rima“ — v tem slučaju pa mislimo, da nimamo opraviti s to agitacijo — slovenski družini nista prestopilik protestantizmu vsled agitacije, nego vsled postopanja jeseniškega župnika g. Šinkovca. Rodbini Trojar in Modre sta bili pregnani iz katoliške cerkve in sicer ju je pregnal g. župnik Šinkovec. Ta duhovnik postopa sploh jako čudno in se odlikuje zlasti po svojem strastnem preganjanju slovenskih liberalcev — in liberalcev mu je vsak, kdor mu ne parira. Pred nemškimi liberalci ima g. župnik velik respekt in deluje takorekoč roko v roki z ravnateljem industrijalne družbe g. Karolom Luckmannom. Ta gospod je sicer liberalnega mišljenja, a v prvi vrsti je ravnatelj industrijalnega podjetja. Kot ravnatelju se mu zdi, da industrijalni družbi ne bo na škodo, če trpi in kolikor toliko pospešuje krščansko-socijalno agitacijo gospoda župnika Šinkovca in tako je prišlo, da je danes skoraj vse delavstvo industrijalne družbe organizirano pod vodstvom g. župnika in da izhaja industrijalna družba s tem delavstvom prav dobro. Zadovoljnost je na obeh straneh; zadovoljen je gosp. ravnatelj Luckmann in zadovoljen je g. župnik Šinkovec. Naravno je, da se to dobro razmerje pokaže tudi pri drugih prilikah. Gospod ravnatelj Luckmann je pripomogel, da so dobile Jesenike družega kaplana. Gospod župnik Šinkovec se revanšira s tem, da še prsta ne gane proti delovanju na ustanovitev nemške ljudske šole v Jesenicah, dasi tam niti deset nemških otrok ni. Ker slov. naprednjaki

na Gorenjskem nimajo nič upliva na javne razmere, je naravno, da se je tudi okrajni šolski svet izrekel za to šolo. Sicer je deželni šolski svet vmes posegel in odredil novo štetje nemških otrok, a to ne bo imelo upliva. V Jesenicah se zgodi to, kar hočeta g. Luckmann in župnik g. Šinkovec in zato čisto nič ne dvomimo, da se ustanovi nemška ljudska šola. G. župnik Šinkovec je lahko prepričan, da mu bo tudi g. ravnatelj Luckmann hvaležen. — Proti slovenskim liberalcem je pa g. župnik Šinkovec krut in jim stopa na vrat kadar le more. Pa vsak tega ne prenaša. Tudi omenjeni slovenski družini, ki sta prestopili k protestantizmu, nista hoteli prenašati župnikovega postopanja zlasti ker jim je že presedalo, kar uganja g. župnik. Tako je Trojarjeva žena sama pripovedovala, da je nehala hoditi v cerkev, ker g. župnik Šinkovec vedno samo liberalce preklinja. Vsakdo si mora misliti, da ti dve rodovini nista lahkega srea prestopili k drugi veri, zlasti ženski sta se težko odločili. A ker tudi pri g. knezoškofu s svojimi pritožbami niso ničesar opravili, so se odločili za prestop. V nedeljo, dne 5. oktobra, bodejo v ljubljanski protestanski cerkvi te štiri rodbine slovesno sprejete v protestantsko cerkev; ta dan postaneta po preteku dobrih 300 let zopet dve slovenski rodovini protestantski. Mi to obžalujemo, ker se nam zdi, da je za naš narod ne more biti večje nesreče, kakor če se začne versko cepiti. Kam pa pridemo, če bodo jedni katoličani, drugi protestantje, tretji pravoslavni, četrti pa unijati? Naš narod takega cepljenja ne prenese in zato se ne strinjamo z nikakim prestopanjem k drugim veram in obredom. Razumevamo pa razloge, ki so vodili jeseniške družine. Vsaka sila ima svoje meje. Največ krivde, da je prišlo do tega, pa zadene vlado. Svoj čas je vlada se sicer dolgo upirala imenovanju g. Šinkovca za župnika v Jesenicah, a naposled je odjenjala, dasi bi bilo v skupnem javnem in tudi v verskem interesu, da ne pripusti imenovati za župnike take može, kakršen je na pr. gosp. Šinkovec na Jesenicah.

— **Vodovod v Postojini.** Piše se nam: Naša dolgotrajna želja po zdravi in zadostni pitni vodi se nam je v največjo radost izpolnila; z napravo vodovoda se je že pričelo in upamo, da bomo otvoritev istega še letos praznovali. — Z novim vodovodom prenehalo se bode nele pomanjkanje vode, ki je bilo posebno poleti, torej ravno v času, ko iz celega sveta prihajajo obiskovalci naše znamenite jame, jako občutno, temveč izboljšale se bodo gotovo tudi naše zdravstvene razmere, in tujci bodo tem rajše dohajali in dlje časa ostajali v našem prijaznem trgu. Z zgradbo vodovoda smo za orjaški korak napredovali; dal Bog, da bi nam ta naprava donesla v vsakem oziru obilo sadu, vsem onim faktorjem pa, ki so k uresničenju naše iskrene želje pripomogli, izrečena bodi naša najsrčnejša zahvala! Vodovod preskrbljevali bodo podzemski studenci, iz kojih bodeta vodo črpali dve sesalki v zvezi z elektromotorjem ter jo gnali v vodohram, od koder pelje potem glavna cev v trg, ki se tam v preskrbljevanje posameznih ulic potrebno razcepi. Voda je najboljše kakovosti ter se nahaja v toliki množini, da je pomanjkanje popolnoma izključeno. Zgradba vodovoda oddala se je tvrdki G. Rumpel na Dunaju, ki je dosedaj, kolikor smo poizvedeli, zgradila že čez 150 večjih vodovodov v popolno zadovoljnost dotičnih občin, oziroma mest in trgov. Ista tvrdka je dogotovila ravnokar tudi vodovoda v Rudolfovem in v Toplicah na Dolenjskem. Dobri glas, ki ga uživa ta tvrdka, nam je torej porok, da bo naša zgradba tudi v tehniškem oziru popolna.

— **Regulacija Bistrice in Ložnice pri Slov. Bistrici.** Po prizadevanju okrajnega načelnika g. A. Stigerja se je ustanovila v Slov. Bistrici vodna zadruga, ki bo uredila omenjena gorska potoka. Takoj je pristopilo 950 interesovanih posestnikov.

— **V Ameriko** odhaja vedno vsak teden samo iz naše dežele kacic sto oseb. Če pojde tako le še nekaj časa naprej — potem nastane strašna kriza na Kranjskem.

— **Deželnozbornske volitve na Štajerskem.** Voditelji spodnještajerskih Slovencev so sklenili, da naj razen župnika Lendovška in dr. Serneca kandidirajo vsi dosedanji slovenski deželni poslanci torej: Robič, dr. Rosina, dr. Jurtela, dr. Dečko in Žičkar. Na Lendovškovem mestu bo kandidiral kmet Janez Roškar od Sv. Jurja v Slovenskih goricah, kandidat ki naj bo naslednik dr. Serneca, pa še ni določen. Tudi v mestih postavijo svoje kandidate. V skupini Celje bo kandidat dr. Karlovšek.

— **Degradiran okrajni glavar.** Ljutomerski okrajni glavar, Supanchich pl. Haberkorn, ki je zaslovel predlanskim v znani aferi z zastavo celjskega Sokola, je premeščen in sicer za vodjo celjskemu glavarstvu podrejene politične ekspoziture v Mozirju. To je očitno degradiranje — kaj je je prouzročilo, ni znano.

— **Iz političnega življenja se umakne štajerski deželni poslanec in deželni odbornik dr. Schmiderer,** ki je bil svoj čas tudi mariborski župan. Schmiderer je bil sila zagrizen sovražnik Slovencev.

— **Knjige družbe sv. Mohorja** so ravnokar izšle in sicer dobi vsak član naslednje knjige: 1. Koledar za navadno leto 1903 — 2. Zgodbe sv. pisma. Pripredila in razložila † dr. Frančišek Lampe in dr. Janez E. Krek (9. snopič). — 3. Poljedelstvo. Slovenskim gospodarjem v poduk. Spisal Viljem Rohrmann (II. del, posebno poljedelstvo). — 4. Slava Gospodu. Molitvenik. — 5. Veliki trgovec Povest. Spisal Engelbert Gangl. (Slovenskih večernic 54. zvezek) — 6. Zimski večeri. Knjiga za odraslo mladino. Spisal Jožef Stritar. — Število Mohorjanov je letos naraslo na 3036, tako da šteje družba danes 80.046 članov. Letos se razpošlje med narod 480.276 knjig. Doslej je imela družba že 1,483 764 udov, ki so prejeli 8,843.692 knjig.

— **Lokalna železnica Svetna vas-Borovlje-Podljubelj.** Zaradi gradnje železnice čez Karavanke pokazalo se je potrebno, da se zgradi stranska proga od Svetne vasi čez Borovlje na Podljubelj, po kateri se bo kasneje ob enem kakor na progi od Celovca do Svetne vasi, najkasneje po letu 1904 skupno prevažalo. Dežela bo prispevala za to lokalno progo 400.000 K.

— **Slovensko ljudsko šolstvo v Trstu.** Pred tremi leti so tržaški Slovenci vložili rekurz na naučno ministrstvo proti odločbi tržaškega namestništva, s katero je ta oblast odbila zahtevo, naj se za slovenske otroke v Trstu ustanove ljudske šole. Tri leta je ležal ta rekurz pri ministrstvu. Sedaj ga je vlada odbila iz razlogov prve instance. Ti razlogi pravijo v bistvu, da naj slovenski otroci iz mesta, če hočejo obiskovati slovensko šolo, hodijo v okoličanske šole. Vladna odločba ne izvira iz pravnih, nego iz političnih razlogov. Stvar pride sedaj pred upravno sodišče. Pa tudi tam ne pričakujemo nič uspeha. Trst namreč nima šolskega zakona, kakor druge kronovine in to omogoča, da se Slovincem odreka šola.

— **Otrok utonil.** V Bistri je padel 5letni sin delavca Lenarčiča v zaježeni potok Bistro ter utonil.

— **Požar.** Dne 26. septembra je nastal v Pavlivasi pri Mokronogu ogenj, ki je dvema posestnikoma uničil vse premoženje. Jeden pogorelec je bil zavarovan za 1200 kron, ima pa veliko večjo škodo, drugi pogorelec pa sploh ni bil zavarovan.

— **Novo mestno češko gledališče v Plznu** se je slovesno otvorilo minulo soboto, dne 27. m. m. To je drugo veliko češko gledališče, zato je razumljivo, da ga je vesel ves češki narod. Gledališče je v svoji opremi docela moderno.

Ravnatelj mu je igralec gosp. Vendelin Budil. Gledališčna elegantna stavba stoji v mestnem parku ter pokriva 1807 m². Velja pa 1.004.000 kron. Stavbenika sta bila arhitekta Fran Nemeč in Anton Balšane. Repertoire obsega opero, opereto, balet in dramo. Izmed lanskega opernega osebja slovenskega gledališča so angaževani: gosp. Tit. Olszewski, gđc. Noemi-Wolfowa, gđc. Gärtnerjeva-Romanova, gosp. C. Vasiček in gosp. R. Deyl.

— **Žrtva dvoboja.** V Temešvaru se je vršil nedavno dvoboj med podpolkovnikom Fr. Masserjem, ki je služboval pred tremi leti v Ljubljani, in podpolkovnikom Jetlom. Masser je sedaj vsled dobljenih ran v bolnišnici v Budimpešti umrl.

— **Povodenj na otoku Siciliji.** Iz Sirakuse javljajo o strašanski povodnji, provzročeni vsled dežja. Mesto Modica je popolnoma pod vodo, ker je potok, kateri preseka mesto, prestopil iz struge in provzročil povodenj. Več hiš je pod vodo in veliko oseb se je ponesrežilo, katere je voda odnesla. Vsa letina po deželi je pokončana, osobito vinogradi. Italijanska vlada je določila primerno podporo za poškodovance.

— **Svojeglavnost tičev.** Ob nekem železniškem tiru v zahodni Nemčiji si je napravil par čopastih škrjancev svoje gnezdo tik samega kolovoza. Ker so vsi vlaki vozili okolo, se je bilo bati, da se ptičem kaj ne zgodi ter se je preneslo gnezdo na varni kraj. A tiča nista marala za gnezdo, dokler ga jima niso zopet premestili na stari kraj. Ondi sta tudi izvalila mladiče.

— **Napoleonova vila.** „Figaro“ poroča, da hoče angleška kraljica Aleksandra kupiti vilo na otoku Jeleni, kjer je stanoval in umrl Napoleon I. Vila je bila dolgo časa last kneza Dernidova, po njegovi smrti jo je kupil veletržec Ubaldo Tonielli. Cesarjeva soba je ostala, kakor je bila l. 1815.

— **Posli roparjev.** Nedavno je neki drzni ropar oropal policijskega ravnatelja Reddya, kateri se je vozil z vozom polične železnice. Da pri tem tudi njegovih sopotnikov ni pozabil, je samoumevno. Na potu je moral voz čakati na mimovozeč vlak, v katerem času je ropar izrabil ugodno priliko. Držeč v vsaki roki po jeden revolver, skočil je na voz in prisilil sprevodnika, da mu je dal denar, potem je odvezel tudi potnikom njihov denar. Policijski ravnatelj ni bil oborožen in je moral torej roparju pohlevno izročiti denar.

— **Kraljica Henrijeta belgijska.** Minoli teden je umrla v Spaa belgijska kraljica Henrijeta, hči nadvojvode Josipa in vojvodinje Marije Vürtemberške. Rojena je bila v Budimpešti 23. avgusta 1836, kjer je preživela tudi večino svojih mladostnih let. Leta 1855 se je poročila v Schönbrunnu s princem Leopoldom, sedanjim belgijskim kraljem, s katerim je živela v nesrečnem zakonu. Imela sta sina Leopolda, grofa Hainautskega in tri hčere; najstarejša je Luiza, blazna soproga princa Filipa Koburškega, druga hči Štefanija je bila od leta 1881. poročena s prestolonaslednikom Rudolfom, a se je kot udova omožila z grofom Elemerjem Lonyayem. Princesinja Klementina je pa še doma pri stariših. Pokojna kraljica je že precej časa bolehal na srcu.

— **Ženska v politiki.** V neki angleški koloniji Avstralije je dal gubernator ženskam na glasovanje, ali hočejo imeti tudi pravo volilno pravico. Ako bo večina žensk za to, potem zadobe bržčas v kratkem ženske v Avstraliji splošno volilno pravico.

— **Konkurenca rdečih nosov.** Neki bogati zasebnik v Walesu, ki ima od alkohola jako „svetel“ nos, hoče izvedeti, ali so na Angleškem kje še večji pivci, nego je on. Povabil je torej vse lastnike rdečih nosov k tekmovalnemu shodu. Doslej ni znano, koliko bo „zmagovalcev“ pri tem turnanju.

— **Poskušen samomor v pričo več sto gledalcev.** Nedavno se je 54letna Jennie R. v Novem Jorku sprla s svojim soprogom, na kar je šla v bližnji park ob Merlose St.,